

Prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia

Uniwersytet Jana Kochanowskiego

Wydział Prawa i Nauk Społecznych

Instytut Nauk Prawnych

25-406 Kielce, ul. Uniwersytecka 15

Ocena dorobku naukowego w przewodzie habilitacyjnym Pani dr Agnieszki Gajdy (Uniwersytet Gdański)

Niniejsza ocena powstała w związku z powołaniem mnie uchwałą nr 77/2026 Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 25 maja 2026 r. na recenzenta komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania Pani dr Agnieszce Gajdzie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne

1. Ogólna charakterystyka Habilitantki

1.1. Przebieg kariery naukowej Habilitantki

- 1) Magister prawa (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, 30 kwietnia 2002 r.). Pracy magisterska pt. *„Skarga konstytucyjna”* – promotor: prof. dr hab. Andrzej Szmyt; recenzent: dr Wiesław Kraluk.
- 2) Doktor nauk prawnych (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, 13 grudnia 2010 r.). Rozprawa doktorska pt. *„Kierunki rozwoju instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce”*. Promotor: prof. dr hab. Andrzej Szmyt; recenzenci: prof. dr hab. Paweł Sarnecki (Uniwersytet Jagielloński) oraz prof. dr hab. Jerzy Zajadło (Uniwersytet Gdański).

1.2. Przebieg zatrudnienia Habilitantki

- 1) Od dnia 1 października 2002 r. - Katedra Prawa Konstytucyjnego i Instytucji Politycznych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. W okresie od dnia 1 października 2002 r. do dnia 31 stycznia 2011 r. – asystent, a od dnia 1 lutego 2011 r. do chwili obecnej - adiunkt.

- 2) Od 2019 r. - radca prawny w Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku.
- 3) Od 2020 r. - wykładowca z zakresu prawa konstytucyjnego oraz zasad etyki wykonywania zawodu radcy prawnego dla aplikantów radcowskich w ramach aplikacji prowadzonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku.

2. Ocena osiągnięcia Habilitantki w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Habilitantka przedstawiła monografię: Agnieszka Gajda, *Nadzór Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi. Studium prawnokonstytucyjne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2026, ISBN 978-83-8206-803-0, ss. 376.

Recenzentem wydawniczym monografii był prof. dr hab. Mirosław Granat

2.1. Ocena wyboru tematu

Przedmiotem monografii jest prawnokonstytucyjna analiza nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi w Polsce, stanowiąca jedno z kluczowych zagadnień współczesnego prawa konstytucyjnego, lokujących się na styku relacji pomiędzy władzą wykonawczą a władzą sądowniczą. Zgodzić się należy z Habilitantką, że wybór tematu uzasadniony jest zarówno jego znaczeniem naukowym, ustrojowym, jak i jego aktualnością. Nadzór Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi odgrywa bowiem „fundamentalną rolę z punktu widzenia organizacji wymiaru sprawiedliwości, realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego oraz ochrony praw jednostki. Z jednej strony Minister Sprawiedliwości, jako członek Rady Ministrów, odpowiada za funkcjonowanie systemu sądownictwa powszechnego, z drugiej zaś, jego działalność musi pozostawać w granicach wyznaczonych przez konstytucyjne zasady odnoszące się do władzy sądowniczej, w szczególności zasadę podziału i równowagi władz, zasadę niezależności sądów oraz zasadę niezawisłości sędziów” (s. 3 autoreferatu). Podjęcie tej problematyki uzasadnia także fakt, że „dopuszczalność oraz zakres nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi nie zostały wprost uregulowane w Konstytucji RP, a ich ustawowe ukształtowanie od lat budzi istotne wątpliwości doktrynalne i praktyczne. Choć

Trybunał Konstytucyjny co do zasady dopuścił istnienie nadzoru ministra nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, to praktyka jego wykonywania, zwłaszcza po 2015 r., unaoczniała skalę problemów powstających na tle granic ingerencji władzy wykonawczej w funkcjonowanie sądownictwa” (s. 3).

Wybór tematu wynikał również z dostrzegalnej luki badawczej. Brakowało dotąd kompleksowej analizy poświęconej całościowo nadzorowi Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi, uwzględniającej jego rozwój historyczny, podstawy normatywne, praktykę stosowania oraz potrzebę oceny tego modelu z perspektywy standardów praworządności. Doniosłość monografii należy dostrzegać także w kontekście zmian dokonujących się w Polsce w okresie transformacji ustrojowej, zwłaszcza zaś po 2015 r., sporów wokół Krajowej Rady Sądownictwa, czy połączenia funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego oraz prób przywrócenia równowagi ustrojowej podejmowanych po 2023 r. (s. 3). Zgodzić się więc należy z Habilitantką, że „z tych względów analiza modelu nadzoru ministerialnego nad sądami powszechnymi jest nie tylko uzasadniona teoretycznie, lecz także konieczna z perspektywy praktyki funkcjonowania demokratycznego państwa prawa” (s. 3).

Oceniam, że podjęty przez Habilitantkę problem badawczy dotyczy istotnego i aktualnego zagadnienia, o dużym znaczeniu dla torii prawa konstytucyjnego i praktyki ustrojowej we współczesnej Polsce. Spełnia więc oczekiwania formułowane w odniesieniu do prac habilitacyjnych.

2.2. Ocena założeń pracy i hipotez badawczych

Podstawowym celem naukowym rozprawy, deklarowanym przez Habilitantkę, było „przeprowadzenie wszechstronnej analizy nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi, uwzględniającej jego rozwój historyczny, podstawy normatywne, zakres przedmiotowy i podmiotowy, praktykę wykonywania oraz zgodność z konstytucyjnymi zasadami ustrojowymi”. Chodziło w szczególności o ustalenie, czy „obowiązujący model nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi jest zgodny z zasadą podziału i równowagi władz, zasadą niezależności sądów oraz zasadą niezawisłości sędziów, a także czy zapewnia właściwe wyważenie pomiędzy potrzebą efektywnego zarządzania sądownictwem a koniecznością ochrony jego ustrojowej odrębności”. Realizacji tego celu głównego służyły cele szczegółowe, obejmujące m. in. „rekonstrukcję historycznego rozwoju relacji pomiędzy władzą

wykonawczą a sądowniczą w Polsce, ustalenie konstytucyjnego znaczenia pojęcia nadzoru oraz odróżnienie nadzoru administracyjnego od nadzoru judykacyjnego, analizę poszczególnych kompetencji Ministra Sprawiedliwości wobec sądów powszechnych, ocenę wpływu połączenia funkcji Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego na równowagę władz, zbadanie praktycznych skutków modelu nadzoru ukształtowanego po 2015 r., sformułowanie propozycji zmian modelu nadzoru odpowiadających standardom demokratycznego państwa prawnego”. Habilitantka postawiła więc sobie za cel „nie tylko do opisu obowiązujących rozwiązań, lecz także do ich krytycznej oceny oraz do przedstawienia koncepcji modelu nadzoru, który godziłby wymogi efektywności organizacyjnej z konstytucyjnymi gwarancjami niezależności sądownictwa” (s. 3).

Zarówno cel główny, jak i cele szczegółowe sformułowane zostały prawidłowo. Ich realizacja może służyć poszukiwaniu kierunków optymalizacji modelu nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądownictwem. Można było jedynie oczekiwać, że Habilitantka pokusi się również o sformułowanie hipotez badawczych. Ich weryfikacja w dysertacji sprzyjałaby formułowaniu ocen i wniosków końcowych. Z zaprezentowanych przez A. Gajdę celów badawczych wynika jednak jednoznacznie, co chciała zbadać i jakie problemy naukowe rozstrzygnąć.

2.3. Ocena struktury monografii

W rozdziale I (Zarys kształtowania się władzy sądowniczej) w obszarze zainteresowania Autorki znalazło się kształtowanie władzy sądowniczej w świetle Konstytucji Marcowej (s. 27), Konstytucji Kwietniowej (s. 44), Konstytucji PRL (s. 47), w okresie przełomu ustrojowego 1989-1997 (s. 65) i pod rządami Konstytucji RP (s. 74).

W rozdziale II (Pojmowanie nadzoru nad sądami powszechnymi) uwzględnione zostały: kwestie teoretyczne rozumienia nadzoru (s. 107), Nadzór nad działalnością administracyjną sądów powszechnych (s. 120) oraz problemy ustrojowe sprawowania nadzoru (s. 132).

W rozdziale III (Minister Sprawiedliwości jako nadzorujący organizację sądów powszechnych) uwzględnione zostały: kompetencje Ministra Sprawiedliwości odnoszące się do sędziów (s. 73), kompetencje Ministra Sprawiedliwości związane z organizacją sądów powszechnych (s. 185), kompetencje Ministra Sprawiedliwości w zakresie kreowania składu

organów sądów powszechnych (s. 188) oraz nadzór nad Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury (s. 197).

W rozdziale IV (Minister Sprawiedliwości jako nadzorujący działalność zarządczą i finansowanie sądów) uwzględnione zostały m.in. kontrola zarządcza sprawowana przez Ministra Sprawiedliwości w sądach powszechnych (s. 211) oraz rola Ministra Sprawiedliwości w sferze finansowania działalności sądów powszechnych (s. 229).

W rozdziale V (Czy i jaka reforma nadzoru nad sądami?) Autorka podjęła: kluczowe problemy sadownictwa związane z nadzorem ministerialnym po 2015 r. (s. 245), działania zmierzające do przywrócenia porządku konstytucyjnego (s. 273), problemy praworządności i spory wokół niego (s. 287). Kończącym rozważań elementem jest prezentacja koncepcji modelu nadzoru mieszanego (309).

Struktura dysertacji jest spójna i logiczna. Autorka wyszła od generalnych prawidłowości kształtowania się władzy sadowniczej w Polsce (rozdz. I) i pojmowania nadzoru nad sądami powszechnymi (rozdz. II), by w kolejnych rozdziałach ukazać rolę Ministra Sprawiedliwości jako organu nadzorującego organizację sądów powszechnych (rozdz. III) oraz rolę Ministra Sprawiedliwości jako organu nadzorującego działalność zarządczą i finansowanie sądów (rozdz. IV). Stworzyło to Habilitantce podstawę do wydobywania kluczowych problemów sadownictwa związanych z nadzorem ministerialnym po 2015 r. i zaproponowania modelu nadzoru mieszanego (rozdz. V). Można się jedynie zastanawiać, czy Autorka nie powinna wyodrębnić rozdziału „Pozycja ustrojowa Ministra Sprawiedliwości w systemie ustrojowym RP” i usytuować go jako rozdział II. Takie wyeksponowanie Ministra Sprawiedliwości byłoby zgodne z logiką pracy wynikającą z tytułu książki, gdzie punktami odniesienia są: zarówno „Minister Sprawiedliwości”, jak i „Nadzór nad sądami powszechnymi”. Byłoby tam miejsce dla dostrzeżenia politycznego charakteru Urzędu Ministra Sprawiedliwości, konsekwencji łączenia stanowisk Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego czy problemu odpowiedzialności Ministra Sprawiedliwości. W przyjętej strukturze kwestie te występują w punkcie 3 (Problemy ustrojowe sprawowania nadzoru nad sądami powszechnymi) i są dość sztucznie doczepione do rozdziału II (Pojmowanie nadzoru nad sądami powszechnymi). A przecież kwestie te nie mogą być zawężone do jednej z kompetencji Ministra Sprawiedliwości, dotyczącej nadzoru nad sądami, a dotyczą szerszego usytuowania ustrojowego tego organu. Z tego punktu widzenia razi tytuł podrozdziału 3.3. „Fasadowość odpowiedzialności Ministra Sprawiedliwości”, bo nie wiadomo, czy dotyczy to Ministra Sprawiedliwości jako takiego, czy realizacji przez niego funkcji nadzorczych. A jeśli to drugie, to czy można takiej oceny

dokonywać zanim w ogóle kompetencje nadzorcze Ministra Sprawiedliwości zostaną poddane analizie w rozdziałach III i IV?

2.4. Ocena metod badawczych monografii

Analiza nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi wymagała - jak podkreśla Habilitantka - zastosowania zróżnicowanych metod badawczych, pozwalających ująć tę problematykę zarówno w wymiarze normatywnym, jak i funkcjonalnym. Podstawowe znaczenie miała **metoda dogmatycznoprawna**, która wykorzystana została do rekonstrukcji obowiązujących regulacji konstytucyjnych i ustawowych dotyczących nadzoru nad działalnością administracyjną sądów powszechnych oraz ich interpretacji w świetle zasad ustrojowych. Pozwoliła ona na ustalenie zakresu kompetencji Ministra Sprawiedliwości oraz ich formalnych granic. Istotną rolę odegrała również **metoda historycznoprawna**, zastosowana do ukazania ewolucji modelu nadzoru od okresu II Rzeczypospolitej, przez PRL i okres transformacji ustrojowej, aż po stan prawny obowiązujący w 2025 r. Pozwoliło to nie tylko uchwycić ciągłość pewnych rozwiązań, lecz także zweryfikować argumentację odwołującą się do tradycji ustrojowej jako uzasadnienia współczesnego modelu nadzoru ministerialnego. Uzupełniając Autorka wykorzystwała **metodę teoretycznoprawną**, umożliwiającą analizę pojęcia nadzoru, odróżnienie nadzoru administracyjnego od judykacyjnego oraz ustalenie konstytucyjnych granic oddziaływania władzy wykonawczej na sądownictwo. W monografii zastosowana została także **metoda analizy instytucjonalnej**, służąca uporządkowanemu przedstawieniu kompetencji Ministra Sprawiedliwości wobec sądów powszechnych w obszarze organizacyjnym, kadrowym, finansowym i zarządczym. Dla oceny skutków praktycznych istotne znaczenie miała **metoda funkcjonalna** i **metoda krytyczna**, obejmująca analizę faktycznych konsekwencji stosowania prawa, z uwzględnieniem danych statystycznych, raportów Najwyższej Izby Kontroli, materiałów urzędowych oraz dokumentów instytucji międzynarodowych, w tym Komisji Europejskiej i Komisji Weneckiej. Habilitantka sięgnęła też po **metodę analizy orzecznictwa**, obejmującą orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów krajowych. Pozwoliło to Jej na osadzenie rozważań w szerszym kontekście standardów niezależności sądownictwa i praworządności (s. 4-5).

Zastosowane metody badawcze są prawidłowe. Uwzględniają najbardziej typowe metody, jakie stosowane są w opracowaniach z zakresu nauk prawnych. Metody te

sprzyjały realizacji celów monografii, a także sformułowaniu wniosków *de lege lata* i *de lege ferenda*.

2.5. Ocena realizacji założeń badawczych i wniosków sformułowanych w monografii

W wyniku przeprowadzonej analizy Autorka doszła do wniosku, iż „obowiązujący w Polsce model nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi stanowi rozwiązanie ustrojowo oryginalne, historycznie zakorzenione i formalnie dopuszczalne konstytucyjnie, jednak w jego obecnym kształcie nie zapewniające dostatecznych gwarancji ochrony niezależności sądów i niezawisłości sędziów” (s. 6). W związku z tym uznała, że „samo istnienie nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad działalnością administracyjną sądów powszechnych nie pozostaje *per se* w sprzeczności z Konstytucją RP. Jego uzasadnienia należy upatrywać w potrzebie zapewnienia sprawności organizacyjnej wymiaru sprawiedliwości oraz w konstytucyjnej zasadzie współdziałania władz. Jednocześnie praca dowodzi, że dopuszczalność tego rozwiązania ma charakter warunkowy i znajduje swoją granicę w sferze sprawowania wymiaru sprawiedliwości, której naruszenie prowadziłoby do podważenia istoty władzy sądowniczej” (s. 6). Analiza ewolucji pozycji ustrojowej sądownictwa doprowadziła Ją bowiem do wniosku, iż „konstytucyjny standard ukształtowany po 1989 r., a następnie utrwalony w Konstytucji z 1997 r., należy odczytywać jako świadome wzmocnienie gwarancji ochronnych, mających zapobiegać podporządkowaniu sądownictwa bieżącej polityce” (s. 6).

Istotne znaczenie ma obserwacja A. Gajdy, że „zakres kompetencji Ministra Sprawiedliwości wobec sądów powszechnych został ukształtowany zbyt szeroko, a ich praktyczne znaczenie wykracza poza obszar czysto techniczno-administracyjny. Dotyczy to zwłaszcza kompetencji kadrowych, organizacyjnych, finansowych i zarządczych, które — choć formalnie nie ingerują w działalność orzeczniczą — mogą w sposób pośredni kształtować warunki wykonywania wymiaru sprawiedliwości. Tym samym formalne rozdzielenie sfery administracyjnej i judykacyjnej nie eliminuje ryzyka oddziaływania władzy wykonawczej na sądownictwo” (s. 7).

W odniesieniu do kwestii łączenia stanowiska Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego A. Gajda wskazała, że „rozwiązanie to prowadzi do nadmiernej koncentracji kompetencji w rękach jednego organu, naruszając równowagę ustrojową. Sprzyja ono instrumentalizacji nadzoru, osłabia transparentność wykonywania kompetencji i zwiększa ryzyko upolitycznienia relacji pomiędzy władzą wykonawczą a wymiarem sprawiedliwości”.

Jednoznacznie opowiedziała się za rozdzieleniem obu tych stanowisk (s. 7).

Autorka wskazała na problem „iluzoryczności odpowiedzialności politycznej i konstytucyjnej Ministra Sprawiedliwości za sposób wykonywania nadzoru. Analiza praktyki ustrojowej pokazuje, że mechanizmy kontroli parlamentarnej oraz odpowiedzialności konstytucyjnej nie funkcjonują w sposób zapewniający realną weryfikację działań ministra, zwłaszcza w warunkach stabilnej większości rządowej. Oznacza to, że jeden z głównych argumentów uzasadniających powierzanie ministrowi szerokich kompetencji nadzorczych nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości ustrojowej” (s. 7).

W odniesieniu do praktyki ustrojowej lat 2015-2025 A. Gajda uznała, że „model nadzoru zaakceptowany wcześniej w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego okazał się niewystarczający z punktu widzenia ochrony konstytucyjnych gwarancji sądownictwa. Praca potwierdza tym samym, że ocena dopuszczalności określonych rozwiązań nie może abstrahować od realiów ich stosowania, a formalna zgodność z Konstytucją nie wyklucza ich funkcjonalnej dysfunkcyjności” (s. 7).

W wyniku przeprowadzonych badań Autorka sformułowała „wniosek o konieczności reformy obowiązującego modelu nadzoru. Kierunek zmian powinien zmierzać do ograniczenia roli władzy wykonawczej oraz do wzmocnienia mechanizmów samorządowych i wewnątrzsądowych”. W tym kontekście sformułowała „koncepcję modelu nadzoru mieszanego, łączącego elementy kontroli wewnętrznej i zewnętrznej, przy jednoczesnym przesunięciu zasadniczych kompetencji nadzorczych w stronę organów władzy sądowniczej, w szczególności odpowiednio ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa” (s. 7).

W konkluzji swych rozważań Autorka stwierdziła, że „obowiązujący w Polsce model nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi wymaga zasadniczej redefinicji. Model ten, choć osadzony w polskiej tradycji ustrojowej i formalnie dopuszczony w orzecznictwie konstytucyjnym, nie odpowiada współczesnym standardom ochrony niezależności sądów i niezawisłości sędziów” (s. 9).

Habilitantka w sposób prawidłowy zrealizowała cele badawcze. W wyniku przeprowadzonej analizy sformułowała ważne wnioski *de lege lata* oraz *de lege ferenda*. W oparciu o wnikliwą analizę przedstawiła istotne obserwacje nie zawężone do kwestii nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądownictwem, ale też odnoszące się do szerszego usytuowania Ministra Sprawiedliwości, a zwłaszcza łączenia tego stanowiska z Prokuratorem Generalnym. Bardzo istotne walory poznawcze mają rozważania A. Gajdy w odniesieniu do usytuowania władzy sądowniczej w systemie trójpodziału władzy oraz konstrukcji ustrojowej Krajowej Rady Sądownictwa. Istotne obserwacje A. Gajdy odnoszą się też do kwestii genezy, przebiegu

i sposobów wyjścia z kryzysu konstytucyjnego w Polsce. Sytuuje to monografię A. Gajdy pośród prac o kluczowym znaczeniu dla współczesnych dysput prawnokonstytucyjnych w naszym kraju.

2.6. Ocena strony formalnej monografii

Monografia A. Gajdy napisana jest zgodnie ze standardami prac naukowych w dziedzinie nauk prawnych. Autorka posługuje się jasnym, a zarazem precyzyjnym językiem prawniczym. Przypisy zostały sformułowane są prawidłowo. Bibliografia opracowana została zgodnie ze standardami obowiązującymi w tym zakresie.

2.7. Ocena całościowa monografii

Monografia A. Gajdy stanowi pierwsze w polskiej literze prawniczej kompleksowe ujęcie problemu nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądownictwem. Zawiera szereg ważnych obserwacji, ukazujących uwarunkowania efektywności tego nadzoru. Podjęte przez Autorkę rozważania służą wyznaczeniu konstytucyjnych granic nadzoru ministerialnego oraz sformułowaniu kierunków jego reformy w sposób integrujący perspektywę dogmatycznoprawną, ustrojową i funkcjonalną. Gdyby doszło do prac nad uchwaleniem nowej konstytucji, ustalenia Habilitantki z pewnością zasługiwałyby na zainteresowanie ustrojodawcy w pracach nad optymalizacją rozwiązań ustrojowych w tym obszarze.

Należy też odnotować, że monografia A. Gajdy nie jest zawężona do zagadnienia nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad sądownictwem. Bardzo istotne znaczenie mają rozważania zawarte w rozdziale II, 3.3. „Fasadowość odpowiedzialności Ministra Sprawiedliwości”. Jest to bardzo wnikliwa analiza konstytucyjna łączenia stanowisk Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego. Autorka przytacza szereg przekonujących argumentów składających się na krytyczną ocenę tego status quo i postuluje rozłączenie tych stanowisk. Jest to, w mojej ocenie, najpoważniejsza analiza prawnokonstytucyjna tego zagadnienia, o istotnych walorach naukowych, wyróżniająca się pośród prac habilitacyjnych.

W związku z tym stwierdzam, że monografia Agnieszki Gajdy wnosi istotny wkład do nauki prawa konstytucyjnego i spełnia wymogi osiągnięcia, o którym mowa w art. 219

ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych Habilitantki

Przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych dorobek naukowy Habilitantki obejmował autorstwo trzech artykułów oraz jednego rozdziału w monografii pokonferencyjnej. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych A. Gajda opublikowała 2 książki: monografię stanowiącą podstawę przewodu habilitacyjnego „*Nadzór Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi. Studium prawnokonstytucyjne*”, Gdańsk 2026 oraz monografię „*Kierunki rozwoju instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce*”, Warszawa 2013). Była współautorką trzech kolejnych. Pełniła funkcję współredaktorki naukowej księgi jubileuszowej *Konstytucjonalizm polski: refleksje z okazji jubileuszu 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowej profesora Andrzeja Szmyta* (Gdańsk 2020). Jest autorką 21 i współautorką 7 rozdziałów w pracach zbiorowych, autorką 26 i współautorką 2 artykułów, autorką 3 glos, a autorką komentarza do 11 artykułów oraz współautorką komentarza do 4 artykułów ustawy o Trybunale Stanu oraz autorką 53 haseł w recenzowanej encyklopedii prawa, a także 6 rozdziałów w podręczniku akademickim. Jest współredaktorem naukowym trzech numerów czasopisma „Przegląd Prawa Konstytucyjnego”.

Zasadniczym przedmiotem dociekań naukowych Habilitantki jest konstytucyjna analiza funkcjonowania państwa, ukierunkowana na badanie relacji pomiędzy strukturą władzy publicznej a mechanizmami ochrony praw i wolności jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem ich rzeczywistej efektywności. Prowadzone badania koncentrowały się wokół powiązanych ze sobą problemów badawczych, które tworzą uporządkowany i rozwijany w czasie obszar zainteresowań naukowych. Badania te koncentrowały się na konsekwentnym łączeniu analizy dogmatycznoprawnej z podejściem funkcjonalnym, co pozwalało na formułowanie wniosków wykraczających poza tradycyjne ujęcia opisowe. Prowadziło to do krytycznej weryfikacji utrwalonych w doktrynie założeń dotyczących roli instytucji konstytucyjnych, w tym ich zdolności do zapewnienia realnej ochrony praw jednostki oraz skutecznej kontroli władzy publicznej. W konsekwencji dorobek ten wpisywał się w aktualne kierunki badań nad przemianami współczesnego konstytucjonalizmu, wnosząc istotny wkład w dyskusję nad problemami demokratycznego państwa prawa.

Zainteresowania naukowo-badawcze A. Gajdy koncentrowały się wokół kilku zasadniczych obszarów obejmujących: system praw i wolności jednostki, ze szczególnym uwzględnieniem konstytucyjnych środków ich ochrony, w tym roli instytucji ombudsmana, pozycję ustrojową władzy sądowniczej i jej relacje z władzą wykonawczą i prokuraturą, instytucje demokracji partycypacyjnej, parlamentaryzm i partie polityczne, a także wpływ standardów europejskich i komparatystyki prawniczej na krajowy porządek konstytucyjny.

Zasadniczym obszarem poszukiwań badawczych Habilitantki były **instytucjonalne gwarancje ochrony praw i wolności jednostki**. Była to kontynuacja wcześniejszych badań, których efektem była monografia pt. *Kierunki rozwoju instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce* (Warszawa 2013), opracowana na podstawie rozprawy doktorskiej. Badania te koncentrowały się one zarówno na ujęciu teoretycznoprawnym (*Ewolucja modelu ombudsmana w ujęciu teoretycznoprawnym* [w:] *Instytucja ombudsmana w państwach anglosaskich. Studium porównawcze*, red. P. Mikuli, Warszawa 2017), jak i na analizie kierunków jej dalszej ewolucji. W szczególności przedmiotem badań były koncepcje tworzenia wyspecjalizowanych organów ochrony praw jednostki (*Koncepcje powołania wyspecjalizowanego organu wspierającego realizację zasady równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w Polsce* [w:] *Uniwersalny i regionalny wymiar ochrony praw człowieka: nowe wyzwania - nowe rozwiązania*, t. 3, red. J. Jaskiernia, Warszawa 2014), zmiany zakresu działania instytucji ombudsmana w Polsce (*Projekty i zmiany zakresu działania instytucji ombudsmana w Polsce*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2014, t. 31) a także jej funkcjonowanie jako organu do spraw równego traktowania w świetle standardów unijnych (*Polish Commissioner for Human Rights as equality authority in the light of standards given by the European Union directives*, „Annales Universitatis Apulensis. Series Jurisprudentia” 2018, nr 21; *Il difensore civico come organo posto a tutela dei diritti e delle libertà dell'individuo in Polonia*, „Polish-Italian Studies in Toruń” 2022, nr 18).

Istotnym kierunkiem było również ukazanie możliwych ścieżek dalszego rozwoju instytucji ombudsmana, zarówno poprzez jej decentralizację (*Samorządowy rzecznik praw mieszkańców - przeszłość czy przyszłość ochrony praw jednostki w Polsce* [w:] *Konstytucjonalizm polski: refleksje z okazji jubileuszu 70-lecia urodzin i 45-lecia pracy naukowej profesora Andrzeja Szmyta*, Gdańsk 2020), jak i specjalizację w określonych obszarach ochrony praw jednostki (*Pozycja ustrojowa organu nadzorczego w świetle unijnego projektu rozporządzenia w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2013, nr 1(13); *Instytucje ombudsmkańskie w szkołach wyższych a zasada ich*

autonomii, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2022, nr 4(68).

Drugim obszarem badawczym Hehlikantki był **konstytucyjny system praw i wolności jednostki**. Analizy ukierunkowane były nie tylko na rekonstrukcję normatywnego statusu poszczególnych praw, lecz przede wszystkim na ocenę mechanizmów ich funkcjonowania i skuteczności w zapewnianiu ochrony jednostce. Kluczowe miejsce w tych badaniach zajmuje problematyka prawa do sądu, analizowana w różnych kontekstach normatywnych i funkcjonalnych. Opracowania w tym zakresie obejmowały w szczególności zagadnienia dostępu do sądu (*Prawo do sprawiedliwej procedury sądowej wobec odmowy zwolnienia od kosztów sądowych ze względu na brak obowiązku ich uiszczenia* [w:] *Trzecia władza: sądy i trybunały w Polsce: materiały Jubileuszowego I Ogólnopolskiego Zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego, Gdynia, 24-26 kwietnia 2008 roku*, red. A. Szmyt, Gdańsk 2008), wpływu przyjętych zasad nadzoru nad działalnością administracyjną sądów na realizację tego prawa [*Prawo dostępu do sądu w kontekście nadzoru nad działalnością administracyjną sądów powszechnych*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 3(31)], a także standardów rzetelnego procesu w świetle orzecznictwa krajowego i międzynarodowego [*On the way to full implementation of the right to a fair trial in Poland. Judgment of the Constitutional Tribunal of 20 April 2017 (Ref. No K 10/15)* [w:] *Development of Constitutional Law Through Constitutional Justice: Landmark Decisions and Their Impact on Constitutional Culture: XXth International Congress on European and Comparative Constitutional Law, Gdańsk, 20-23 September 2018*, red. R. Arnold, A. Rytel-Warzocho, A. Szmyt, Gdańsk 2019; *Rzetelne uzasadnienie wyroku sądowego w kontekście wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 9 marca 2023 r. w sprawie Cupiał przeciwko Polsce*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2023, nr 4(74); *Rzetelne uzasadnienie wyroku sądowego jako element prawa do sądu. Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 9 marca 2023 r. w sprawie Cupiał przeciwko Polsce (skarga nr 67414/11)*, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2025, nr 1 (66)].

Kolejny obszar prowadzonych badań dotyczył wolności zgromadzeń. Analizy w tym zakresie (*Wybrane problemy związane ze stosowaniem polskich przepisów prawa o zgromadzeniach w kontekście konstytucyjnej wolności zgromadzeń* [w:] *Konstytucyjne podstawy budowania i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce i na Ukrainie - dobre praktyki*, red. W. Skrzydło i in., Rzeszów-Przemyśl 2013; *Bezpieczeństwo jako przesłanka ograniczenia wolności zgromadzeń w decyzjach o zakazie przeprowadzenia zgromadzenia publicznego*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2015, nr 2(24), *Important amendments in polish regulation of freedom of assembly*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 6(34); *Kilka uwag o wolności zgromadzeń na tle najnowszych zmian ustawy – Prawo o*

zgromadzeniach, „Gdańskie Studia Prawnicze” 2017, t. 38) wpisywały się w aktualną debatę legislacyjną dotyczącą zmian prawa o zgromadzeniach, podejmowaną m. in. w odpowiedzi na krytykę formułowaną przez instytucje międzynarodowe, w tym Komisję Wenecką.

Szczególnie aktualny kierunek badań dotyczył problematyki bezpieczeństwa, analizowanej zarówno w kontekście konsekwencji konfliktów zbrojnych (*Problems related to statelessness as a consequence of the war in Ukraine from the Polish perspective*, „Eastern European Journal of Transnational Relations” 2023, t. 7), jak i w ujęciu porównawczym (*Problem bezpieczeństwa w Polsce i w Republice Czeskiej w kontekście zasady suwerenności narodu/ludu*, „Gubernaculum et Administratio” 2024, t. 2, nr 1).

Trzeci obszar badawczy Habilitantki dotyczył **pozycji ustrojowej władzy sądowniczej oraz jej relacji z władzą wykonawczą i prokuraturą**. Prowadzone badania koncentrowały się na określeniu granic dopuszczalnego oddziaływania władzy wykonawczej na sądownictwo oraz na ocenie tych relacji w świetle zasady podziału władz i standardów demokratycznego państwa prawnego. Zwieńczeniem prowadzonych badań w tym obszarze jest monografia *Nadzór Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi. Studium prawnokonstytucyjne* (Gdańsk 2026), przedstawiona jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym. Poprzedziły ją opracowania cząstkowe: *Nadzór Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi – wybrane zagadnienia* [w:] *Współczesne problemy sądownictwa w Republice Czeskiej i w Rzeczypospolitej Polskiej*, red. Z. Witkowski i in., Toruń 2017); *Konstytucyjność nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad działalnością administracyjną sądów powszechnych sprawowanego poprzez dyrektorów sądów, glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7.11.2013 r. (K 31/12)*, „Krajowa Rada Sądownictwa Kwartalnik” 2014, nr 2(23); *Kontrola zarządcza w sądach powszechnych – wybrane aspekty prawne*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2017, nr 2 (36).

Istotnym uzupełnieniem tych badań były opracowania A. Gajdy dotyczące relacji pomiędzy Ministrem Sprawiedliwości a prokuraturą, zwłaszcza w kontekście standardów międzynarodowych oraz opinii Komisji Weneckiej (*Międzynarodowy standard niezależności prokuratury* [w:] *Minister Sprawiedliwości a prokuratura. W poszukiwaniu optymalnego modelu relacji*, red. M. Mistygacz i in., Kraków 2021; *Prokurator Generalny jako Minister Sprawiedliwości w świetle opinii Komisji Weneckiej na temat rozwiązań polskich* [w:] *XXV lat Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Halinie Ziēbie-Zaluckiej z okazji 70. rocznicy urodzin*, red. R. Grabowski, Toruń 2022; *Kształtowanie się pozycji ustrojowej Ministra Sprawiedliwości jako Prokuratora Generalnego w Polsce* [w:] *Między prawem a polityką: księga jubileuszowa dedykowana Profesor Hannie Suchockiej*, red.

B. Kaniewska i in., Poznań 2023).

W nurt ten wpisują się również publikacje dotyczące standardów powoływania sędziów konstytucyjnych (*Standards for Appointing Constitutional Judges in Poland in Light of the Opinion of the Venice Commission*, [w:] *Elements and Dynamics of the European Legal Standard*, red. H. Suchocka, Gdańsk 2022).

Wnioski wynikające z badań Habilitantki wskazywały, iż współczesne przekształcenia modelu ustrojowego w Polsce skutkują systemowym przesunięciem równowagi pomiędzy władzami na rzecz władzy wykonawczej. W tym kontekście wkład Habilitantki polega na wyznaczeniu konstytucyjnych granic dopuszczalnej ingerencji w funkcjonowanie sądownictwa oraz na wskazaniu kierunków ich korekty w świetle standardów państwa prawnego.

Czwartym obszarem poszukiwań badawczych Habilitantki była **demokracja partycypacyjna i mechanizmy udziału obywateli w sprawowaniu władzy**. Prowadzone badania koncentrowały się na analizie instytucji nie tylko w perspektywie normatywnej, lecz przede wszystkim funkcjonalnej, z uwzględnieniem ich rzeczywistej roli w systemie ustrojowym. Podstawowym polem badawczym w tym zakresie była instytucja referendum ogólnokrajowego, której poświęcona została m. in. współautorska monografia *Referendum ogólnokrajowe w Polsce – wybrane zagadnienia*. Badania te zostały rozwinięte w publikacjach szczegółowych, obejmujących analizę kampanii referendalnej i jej ograniczeń (*Kampania referendalna w Polsce i jej ograniczenia* [w:] *Polsko-ukraińskie miscellanea prawnicze*, red. A. Szmyt, J. Boszycki, Gdańsk 2020), uwarunkowań prawnych przeprowadzania referendum (*La “legislazione di contorno” sul referendum in Polonia: modalità di svolgimento, finanziamento e disciplina della comunicazione* [w:] *La democrazia diretta in Italia, Polonia e Unione europea: atti del VII Colloquio italo-polacco sulle trasformazioni istituzionali: Palermo, Palazzo Steri, 7-8 giugno 2018*, red. G.C. De Martin i in., Rzym 2020), a także możliwości wykorzystania referendum do rozstrzygania kwestii szczególnie wrażliwych społecznie (*Referendum ogólnokrajowe jako forma rozstrzygania spraw związanych z aborcją* [w:] *Zagadnienia prawa konstytucyjnego: księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Krzysztofowi Skotnickiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, t. 1, red. A. Domańska, Łódź 2023).

Przeprowadzone przez A. Gajdę badania prowadziły do wniosku, iż instytucje demokracji partycypacyjnej, mimo ich formalnego umocowania konstytucyjnego, nie stanowią samodzielnej gwarancji realnego udziału obywateli w sprawowaniu władzy. Rzeczywiste znaczenie tych instytucji w systemie ustrojowym jest ograniczone, a ich funkcjonowanie w znacznym stopniu uzależnione jest od uwarunkowań politycznych, w tym od woli organów

władzy publicznej.

Piąty obszar badawczy Habilitantki obejmował **parlamentaryzm, partie polityczne oraz mechanizmy odpowiedzialności konstytucyjnej**. Badania w tym zakresie koncentrowały się zarówno na analizie organizacji i funkcji parlamentu, jak i na ocenie rzeczywistej skuteczności instrumentów kontroli władzy publicznej. W pierwszej kolejności przedmiotem badań była rola partii politycznych w procesie wyborczym, analizowana w kontekście ich funkcji ustrojowych (*The electoral function of political parties* „Toruńskie Studia Polsko-Włoskie (Studi Polacco-Italiani di Toruń” XII), red. G. C. de Martin i in., Toruń 2016; *Partie polityczne a wybory* [w:] *Partie polityczne w Polsce – wybrane zagadnienia*, Gdańsk 2017). Uzupełnieniem tych analiz są opracowania dotyczące konkretnych instrumentów realizacji funkcji kontrolnej parlamentu, w tym instytucji interpelacji poselskiej (*Publikacja treści interpelacji poselskiej i odpowiedzi na nią z perspektywy ograniczeń prawa dostępu do informacji publicznej*, „Przegląd Sejmowy” 2020, vol. 28, nr 3) oraz udziału Sejmu w procedurze pociągania do odpowiedzialności konstytucyjnej [*Sejm jako organ właściwy do pociągnięcia Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2017, nr 5(39)].

Szczególne znaczenie w tym zakresie mają badania poświęcone mechanizmom odpowiedzialności konstytucyjnej, analizowanym w perspektywie ich rzeczywistej efektywności (*Podstawowe bariery w realizacji odpowiedzialności konstytucyjnej we współczesnej Polsce* [w:] *Państwo i jego instytucje: konstytucja, sądownictwo, samorząd terytorialny*, red. R. Balicki, M. Jabłoński, Wrocław 2018).

Szóstym obszarem badań Habilitantki jest **prawo konstytucyjne porównawcze jako metoda analizy instytucji ustrojowych**. Komparatystyka pełniła w prowadzonych przeze mnie badaniach funkcję narzędzia analitycznego, służącego ocenie rozwiązań krajowych poprzez odniesienie ich do doświadczeń innych państw oraz do standardów międzynarodowych. W szczególności należy tu wskazać opracowania odnoszące się do ustroju Finlandii (*Zasada podziału władzy w Finlandii* [w:] *Zasady podziału władzy we współczesnych państwach europejskich*, red. S. Grabowska, R. Grabowski, Rzeszów 2016; *Immunitet parlamentarny w Finlandii* [w:] *Immunitet parlamentarny w wybranych państwach europejskich*, red. S. Grabowska, J. Juchniewicz, Rzeszów 2017; *Obywatelska inicjatywa ustawodawcza w Finlandii* [w:] *Z prawem ustrojowym porównawczym przez ponad półwiecze. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesorowi Marianowi Grzybowskiemu z okazji 55-lecia pracy naukowej*, red. B. Przywora i in., Częstochowa 2022). Uzupełnieniem tych badań były analizy o charakterze przekrojowym i porównawczym, obejmujące zagadnienia współczesnych

wyzwań konstytucyjnych, w tym problematykę bezpieczeństwa (*Problem bezpieczeństwa w Polsce i w Republice Czeskiej w kontekście zasady suwerenności narodu/ludu*, „Gubernaculum et Administratio” 2024, t. 2, nr 1), pozwalające na ukazanie różnic i podobieństw w podejściu poszczególnych państw do ochrony praw jednostki. Wykorzystanie komparatystyki jako narzędzia krytycznej oceny prawa krajowego umożliwiło Habilitantce wskazanie granic i warunków efektywnego przenoszenia rozwiązań ustrojowych między systemami prawnymi.

Stwierdzam, że dorobek A. Gajdy od czasu uzyskania stopnia doktora nauk prawnych jest wszechstronny i uwzględnia kluczowe problemy debaty naukowej w obszarze prawa konstytucyjnego. Habilitantka udokumentowała zdolność do selekcji problemów, które mają istotne znaczenie dla debaty konstytucyjnej oraz umiejętność prowadzenia wieloaspektowej analizy problemów, z uwzględnieniem ujęcia porównawczego. Dorobek ten w pełni spełnia oczekiwania formułowane w ramach procedury habilitacyjnej w tej sekwencji.

4. Ocena aktywności naukowej Habilitantki realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W dniach 1–31 stycznia 2019 r. Habilitantka odbyła zagraniczny staż naukowy na Wydziale Prawa Pavol Jozef Šafárik University w Koszycach (Słowacja) pod opieką naukową prof. h.c. doc. JUDr. Márie Bujňákovéj, CSc.

W dniach 4 do 14 lipca A. Gajda, na zaproszenie Max Planck Institute for Comparative Public Law and International Law w Heidelbergu (Niemcy), prowadziła badania naukowe w tym renomowanym zagranicznym ośrodku badawczym.

Habilitantka podjęła też współpracę z Kijowskim Uniwersytetem Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy. W ramach tej współpracy przeprowadziła wykłady typu master class dla studentów prawa: „Principle of division of power in Poland” (10 kwietnia 2018 r.) oraz „Institutional guarantees of the principle of equality in Poland” (12 kwietnia 2018 r., Filia Uniwersytetu).

We wrześniu 2022 r. A. Gajda zrealizowała wyjazd szkoleniowy w ramach programu Erasmus+.

Dorobek Habilitantki w zakresie realizacji aktywności naukowej na więcej niż jednej

uczelni czy instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej, uznają za spełniający wymogi określone w odniesieniu do kandydatów do habilitacji.

5. Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Habilitantki

W ramach działalności dydaktycznej Habilitantka od 2002 r. prowadzi zajęcia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego na kierunku Prawo oraz Administracja (I i II stopnia). Była promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej pani dr Ewy Haratym nt.: *Prawo do prywatności* (Uchwała Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 30 stycznia 2023 r.). Była też recenzentem ponad kilkudziesięciu prac licencjackich i magisterskich.

Habilitantka prowadziła również wykłady dla studentów Gdańskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Wystąpienia te koncentrowały się na problematyce równouprawnienia, pozycji kobiet w życiu publicznym i politycznym oraz znaczeniu konstytucyjnych zasad równości. Ich celem było nie tylko przekazywanie wiedzy, lecz także aktywizowanie osób starszych, wzmacnianie ich uczestnictwa w życiu społecznym oraz budowanie świadomości potrzeby podejmowania działań na rzecz poszanowania godności każdego człowieka, równości i przeciwdziałania wykluczeniu.

W ramach działalności dydaktycznej skierowanej do praktyków życia publicznego A. Gajda prowadziła wykłady z zakresu organizacji wymiaru sprawiedliwości dla słuchaczy podyplomowych studiów menedżerskich dla kadry kierowniczej jednostek wymiaru sprawiedliwości na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego (marzec–czerwiec 2016 r.), przyczyniając się do podnoszenia kompetencji zarządczych osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie instytucji wymiaru sprawiedliwości.

Istotnym elementem aktywności dydaktycznej Habilitantki jest także **działalność popularyzatorska** realizowana poza strukturami Uniwersytetu Gdańskiego, ukierunkowana na upowszechnianie wiedzy prawniczej oraz wzmacnianie świadomości konstytucyjnej i obywatelskiej. Jako fundator, a następnie członek Rady Fundacji na rzecz Ochrony Konsumentów w Sieci (obecnie działającej jako Fundacja „Laboratorium Konstytucyjne. Fundacja Naukowa”), prowadzi działalność o charakterze pożytku publicznego, koncentrującą się na kształtowaniu i rozwijaniu świadomości prawnej konsumentów. Równolegle, jako członek Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Przyjaciół św. Jakuba, uczestniczy w działalności o charakterze społecznym i edukacyjnym, której celem jest wspieranie rozwoju wspólnot

lokalnych oraz propagowanie wartości stanowiących fundament europejskiej tradycji prawnej i kulturowej. Aktywność ta obejmuje m.in. wspieranie edukacji nieformalnej dzieci i młodzieży, rozwijanie postaw obywatelskich i przedsiębiorczych, a także działania na rzecz upowszechniania wiedzy historycznej i kulturowej oraz ochrony środowiska naturalnego.

Działalność popularyzatorska A. Gajdy pozostaje również powiązana z Jej aktywnością zawodową jako radcy prawnego. W jej ramach podjęła inicjatywę rozwijania działalności ukierunkowanej na upowszechnianie wiedzy prawnej w obszarach wymagających szczególnej ochrony i świadomości regulacyjnej. Przez wydawnictwo BGST opublikowana została monografia autorstwa S. Gajdy pt. *Kulturalny ekosystem* (Gdańsk 2025), której celem jest propagowanie znajomości prawa w instytucjach kultury oraz wzmacnianie ochrony prawnej twórców i artystów w Polsce.

Istotnym obszarem aktywności Habilitantki pozostaje również współpraca ze środowiskami samorządu terytorialnego. Od 2021 r. jest członkiem Zespołu opiniodawczo-doradczego ds. opracowania analizy funkcjonowania wybranych form partycypacji społecznej w mieście Starachowice.

W ramach w działalności eksperckiej na poziomie państwowym Habilitantka sporządziła opinię prawną na zlecenie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej pt. „Opinia prawna w sprawie zgodności z Konstytucją RP poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1186)”.

Dorobek Habilitantki w obszarze dydaktyki i działań popularyzatorskich uznaję za znaczący i spełniający wymogi stawiane kandydatom o stopnia doktora habilitowanego.

6. Ocena dorobku organizatorskiego Habilitantki

Aktywność naukową Habilitantka łączy z pełnieniem funkcji organizacyjnych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. Była protokolantem Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, członkiem Rady Bibliotecznej Uniwersytetu Gdańskiego, członkiem komisji rekrutacyjnej, członkiem Rady Programowej kierunku Prawo na WPiA, a wcześniej członkiem Zespołu ds. Monitorowania Procesu Kształcenia przy Radzie Programowej Kierunku Prawo, powołanego Zarządzeniem Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 2 stycznia 2023 r. oraz członkiem Komisji nr 1 powołanej na podstawie Zarządzenia Dziekana WPiA z dnia 8 maja 2023 r. w sprawie komisji

egzaminacyjnych przeprowadzających egzaminy dyplomowe na jednolitych studiach prawniczych (rok 2023).

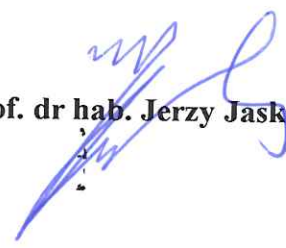
Dorobek Habilitantki w obszarze działań organizatorskich uznaję za spełniający wymogi stawiane kandydatom o stopnia doktora habilitowanego.

7. Ocena końcowa

Biorąc pod uwagę, że:

- 1) monografia dr Agnieszki Gajdy „Nadzór Ministra Sprawiedliwości nad sądownictwem” wnosi istotny wkład do nauki prawa konstytucyjnego i spełnia wymogi osiągnięcia, o którym mówi art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.);
- 2) pozostały dorobek naukowy A. Gajdy od czasu uzyskania stopnia doktora nauk prawnych jest wszechstronny i uwzględnia kluczowe problemy debaty naukowej w obszarze prawa konstytucyjnego;
- 3) dorobek Habilitantki w zakresie realizacji aktywności naukowej na więcej niż jednej uczelni czy instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej, spełnia wymogi określone w odniesieniu do kandydatów do stopnia doktora habilitowanego;
- 4) dorobek Habilitantki w obszarze dydaktyki i działań popularyzatorskich jest znaczący i spełniający wymogi stawiane kandydatom o stopnia doktora habilitowanego;
- 5) dorobek Habilitantki w obszarze działań organizatorskich spełnia wymogi stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego

wyrażam **pozytywną opinię** w kwestii dopuszczenia Pani dr Agnieszki Gajdy do dalszych faz postępowania habilitacyjnego i nadania jej stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne.

Prof. dr hab. Jerzy Jaskiernia

Kielce, 30 czerwca 2026 r.